

*Надія Сеньовська
Тетяна Скуратко
(м. Тернопіль)*

МІЖНАРОДНЕ СТАЖУВАННЯ ПЕДАГОГІВ ЯК ЧАСТИНА ОСВІТНЬОГО ВОЛОНТЕРСТВА ТА ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Освітнє волонтерство – специфічна діяльність, що передбачає надання фахівцями відповідних послуг різним соціальним групам, орієнтуючись не на вимоги власного роботодавця, а виключно на потребу бути корисними громадянському суспільству власної країни. У цьому контексті команда проєкту «Патріотичні й небайдужі» (Освітній волонтерський проєкт «Патріотичні й небайдужі»: офіційна сторінка), що був заснований у жовтні 2021 року в м. Тернопіль, теж виконує свою місію. Адже заявлена мета – «вести роз'яснювально-інформаційну діяльність серед школярів і студентів стосовно ситуації в країні, пов'язаної з російською агресією (волонтерство, безпека, інформаційна гігієна, соціальна адаптація людей, які постраждали від війни); формувати у свідомості дітей та молоді позитивний образ українського героя-захисника» (Сеньовська, Скуратко, Нестайко, 2024, с. 263–264).

Діяльність «Патріотичних й небайдужих» не припинялася навіть після початку повномасштабного вторгнення росіян у 2022-му році. За більш, ніж три роки, команда освітнього волонтерського проєкту підготувала й провела чимало різних заходів, а родзинкою стали нетрадиційні форми виховної роботи з дітьми та молоддю (квест-вікторина, панельна дискусія, майстер-клас, творча зустріч, патріотична акція, лекція-обговорення, лекція-презентація). Неофіційним девізом «Патріотичних й небайдужих» стало «Своїх (героїв Тернопільщини) треба знати в першу чергу!», а загальна педагогічна концепція команди була викладена в методичних рекомендаціях «Патріотичне виховання: перезавантаження» (Сеньовська, 2023).

Однак, постійна взаємодія із закладами освіти різних рівнів (серед заходів «Патріотичних й небайдужих» є й такі, які адресовані виключно педагогам) розкрила потребу в постійному методичному вдосконаленні. Тому дві (з трьох) учасниці освітнього волонтерського проєкту, доцентки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, прийняли рішення взяти участь у міжнародному стажуванні за програмою «Фандрейзинг та організація проєктної діяльності в закладах освіти: європейський досвід» для педагогів та науково-педагогічних працівників: Ягеллонський університет у Кракові (Польща); термін – з 2 листопада 2024 р. до 8 грудня 2024 р.; 180 академічних годин / 6 кредитів ЄКТС (Скуратко, Сеньовська, 2025).

Оскільки учасниці команди «Патріотичні й небайдужі» мали на меті вдосконалити навички вже сформованої групи освітнього волонтерського проєкту, організатори стажування дали їм можливість працювати тільки вдвох над власною темою «Розробка навчального міні-курсу («Сучасна материнська проза: образ сина-героя») в контексті популяризації воєнної літератури рідного краю». Було визначено мету: формувати у свідомості здобувачів освіти та педагогів позитивний образ українського героя-захисника; сприяти популяризації воєнної літератури рідного краю; виховувати повагу до матерів українських воїнів.

За методикою «7 Start» команда дала відповідь на 7 ключових запитань:

1. *Для чого проєкт?* Для популяризації воєнної літератури рідного краю (сучасної материнської прози); для формування у свідомості здобувачів освіти та педагогів позитивного образу українського героя-захисника.

2. *Де ми робимо проєкт?* У закладах вищої, загальної середньої та дошкільної освіти м. Тернополя.

3. *Що саме ми робимо?* Розробляємо навчальний міні-курс «Сучасна материнська проза: образ сина-героя» та впроваджуємо його при підготовці та підвищенні кваліфікації педагогів-словесників, а також як варіант факультативу для здобувачів загальної середньої освіти.

4. *Коли і як довго ми будемо робити проєкт?* Розробка навчального міні-курсу триватиме один місяць (січень 2025 року), за наступний місяць (лютий 2025 року) відбудеться його підготовка для аудиторії (зйомка та монтаж міні-лекцій). Презентація для педагогів закладів вищої, загальної середньої та дошкільної освіти планується на березень 2025 року. Далі, до кінця 2024–2025 н.р., планується викладання цього курсу для зацікавлених у м. Тернопіль, а також його розміщення на освітніх платформах і ресурсах.

5. *З ким (реципієнти (цільова аудиторія) і як ми їх відбираємо?* Ми працюватимемо з педагогами закладів дошкільної, загальної та вищої освіти, котрі вже проводили заходи з патріотичного виховання разом із нашою командою освітнього волонтерського проєкту «Патріотичні й небайдужі» і довіряють нашій компетентності та якості роботи. Також ми готові викладати наш курс для інших педагогів і здобувачів освіти.

6. *Хто (наш персонал)?* Команда «Патріотичні й небайдужі» зараз складається з трьох осіб: Надія Сеньовська (кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри педагогіки та менеджменту освіти ТНПУ ім. В. Гнатюка; керівниця проєкту); Тетяна Скуратко (кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри української та зарубіжної літератур і методик їх навчання); Ірина Скасків (менеджер підтримки у Ветеранському просторі «Дім ветерана»). Також, за потреби, ми залучаємо фахівців з різних галузей за окрему оплату чи як волонтерів.

7. *Як (будемо впроваджувати проєкт)?* 1 етап – червень 2025-го – розробка навчального міні-курсу «Сучасна материнська проза: образ сина-героя» (виконавиці – Н. Сеньовська та Т. Скуратко; передбачається залучення педагогів вищої та загальної середньої освіти як рецензентів). 2 етап – липень 2025-го – підготовка та зйомка міні-лекцій (виконавиці – Н. Сеньовська та Т. Скуратко; будуть залучені фахівців зі зйомки та монтажу). 3 етап – серпень 2025-го – презентація навчального міні-курсу «Сучасна материнська проза: образ сина-героя» для педагогів закладів вищої, загальної середньої та дошкільної освіти (відповідальна – І. Скасків). 4 етап – до кінця 2025 р. – викладання цього курсу для зацікавлених у м. Тернопіль, а також його розміщення на освітніх платформах і ресурсах (відповідальна за рекламу і розміщення – І. Скасків, лектори – Н. Сеньовська та Т. Скуратко).

Задля об'єктивного формулювання цілей розробки були враховані принципи SMART.

Specific – Чіткі: розробити і впроваджувати навчальний міні-курс «Сучасна материнська проза: образ сина-героя», щоб педагоги та здобувачі освіти (усіх рівнів: від дошкільної до вищої) Тернопільщини більше дізналися про синів-героїв матерів-письменниць рідного краю (Олександри Орляк та Марії Вітишин) і це спонукало їх сприймати подвиг наших захисників більш особистісно.

Measurable – Вимірювані: Завершення мети покажуть такі результати: 1) підготовлений навчальний міні-курс «Сучасна материнська проза: образ сина-героя»,

який пройшов рецензування та розміщений хоча б на одному освітньому порталі й був презентований мінімум 5 разів для різних аудиторій в м. Тернополі та області; 2) заявлений курс було прочитано перед слухачами (переглянуто на освітньому ресурсі) не менше як 10 разів.

Achievable – Досяжні: мета не є ні дуже легкою, ні занадто складною; двоє членів команди «Патріотичні та небайдужі» – доцентки із 15-річним стажем викладання та розробки навчальних дисциплін; уся команда готує та проводить заходи з патріотичного виховання вже три роки, таким чином, досвід є; робота операторів та монтажників доволі дорога, але волонтери-журналісти, які можуть зробити це достатньо якісно, готові співпрацювати; для реклами і розміщення курсу на освітніх порталах теж є знайомі-волонтери; аудиторія «Патріотичних й небайдужих» довіряє якості нашої роботи, тому є можливість залучити слухачів.

Relevant – Релевантні (узгоджені): мета розробки відповідає загальній меті «Патріотичних й небайдужих» (вести роз'яснювально-інформаційну діяльність серед школярів і студентів стосовно ситуації в країні, пов'язаної з російською агресією; формувати у свідомості дітей та молоді позитивний образ українського героя-захисника).

Time-Bound – Обмежені в часі: усі етапи чітко розплановані в часі (див. вище – «7 Start»).

Також було зроблено **SWOT-аналіз**:

– *сильні сторони:* досвід виконавців; репутація команди «Патріотичні й небайдужі» серед цільової аудиторії (педагогів та здобувачів освіти); наявність помічників-волонтерів; актуальність теми для Тернопілля.

– *слабкі сторони:* мало волонтерів-помічників, які можуть зняти якісні відеоролики, потрібні для розміщення міні-курсу на освітніх платформах; нерозвинена комунікація з такими платформами; непросто вибрати найбільш підходящий час для презентації курсу цільовій аудиторії.

– *можливості:* успішна розробка та впровадження такого курсу може вивести команду «Патріотичних й небайдужих» на новий рівень взаємодії з освітніми та волонтерськими організаціями.

– *загрози:* якщо курс виявиться незатребуваним, репутаційні втрати цілком здатні перекреслити велику частину пропонувану командою нововведень.

Таким чином, підвищення педагогічної кваліфікації є необхідною частиною освітнього волонтерства, адже тільки команда, що постійно розвивається, здатна фахово розробити й реалізувати якісні творчі продукти, проекти.

Список використаних джерел

1. Скуратко Т., Сеньовська Н. Освітнє волонтерство – вдосконалення і фахове зростання. 16 лютого 2025 року. *Освітній волонтерський проєкт «Патріотичні й небайдужі»: офіційна сторінка*. URL: <https://www.facebook.com/share/p/1GRsVXji2P/>

2. Освітній волонтерський проєкт «Патріотичні й небайдужі»: офіційна сторінка. Група у соціальній мережі «Фейсбук». URL: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61555874657142>

3. Сеньовська Н., Скуратко Т., Нестайко І. Лекція-презентація як форма патріотичного виховання (на матеріалі роботи освітнього волонтерського проєкту «Патріотичні й небайдужі»). *Актуальні питання гуманітарних наук: / [редактори-упорядники М. Пантук, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич : Видавничий*

дім «Гельветика», 2024. Вип. 79. Том 2. 304 с. С. 261–272. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/79_2024/part_2/42.pdf

4. Сеньовська Н. Патріотичне виховання: перезавантаження : методичні рекомендації з патріотичного виховання учнів для здобувачів вищої педагогічної освіти, викладачів, учителів та вихователів. Тернопіль : Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2023. 66 с. URL: http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/e-lib/DocDescription?doc_id=254815